

Kazanım:8.4.5 Toplumsal alanda yapılan inkılâpları ve meydana gelen gelişmeleri kavrar.

1. Osmanlı Devleti çok uluslu bir yapıya sahip olduğu için toplumda farklı giyim kuşam alışkanlıkları vardır. İnsanlar din ve mezheplerine göre farklı kıyafetler giyer ve başlıklar takardı. Dolayısıyla Osmanlı toplumunda bir kişinin hangi dinden ve millettten olduğu kıyafetine bakarak anlaşılabiliyordu. Mustafa Kemal'i 19 Mayıs 1919'da Samsun'da karşılamaya gelen topluluğu izleyen bir İngiliz subayı görünümünü şöyle yansıtmıştır:

"...kiminin başında fes, kimisinde kalpak, kimisinde sarık... Kiminin sırtında aba, kiminde cepken, kiminde ceket, kiminde yelek... Kiminin bacağına şalvar, kiminde pantolon, kiminde uzun beyaz külot... Kiminin ayağında çarık, kiminde yemeni, kiminde iskaripin... Demek ki bunlar henüz bir ulus değil."

Buna göre giyim kuşamdaki çeşitlilik;

- I. Toplumda farklılıkları belirginleştirmiştir,
- II. Birlik ve beraberlik duygusunun güçlenmesini engellemiştir,
- III. Toplumu millet olma bilincine erdirmiştir,

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I-II	B) I-III
C) II-III	D) I-II-III

2. Tekke ve zaviyeler cumhuriyetin ilk yıllarında rejimi ve iç düzeni sağlamlaştırmak için yapılan inkılâplara karşı olumsuz bir tavır sergilemeye başlamıştı. Aynı zamanda halkın dini duygularını sömürmeye başlayan bu kurumlar yenilik karşıtı bazı kimselerin odağı haline gelmişti. Oysa cumhuriyet yönetiminde ve laiklik ilkesinde haklı aldatan bu kurumlara yer yoktu. 30 Kasım 1925 'te hazırlanan bir kanunla tekke, zaviye ve türbeler kapatılırken şeyhlik, dervişlik, dedelik, müritlik gibi unvanların kullanımı yasaklanmıştır. Böylece çağın gerisinde kalan bu kurumların kapatılmasıyla toplumun çağdaşlaşması ve laikleşmesi yolunda önemli bir kazanım sağlanmıştır.

Buna göre hangisine ulaşamaz?

- A) Gerici faaliyetler engellenmiştir.
- B) İnanç özgürlüğü korunmuştur.
- C) Toplumsal laikleşmede ilerleme kaydedilmiştir.
- D) İnanç birliği güçlendirilmiştir.

3. Selçuklular ve Osmanlılar zamanında Anadolu'nun Türkleşmesinde büyük hizmetleri geçen ve bunların kurumsalmış biçimi olan tekkeler, daha sonraki yüzyıllarda asıl önemlerini kaybetmişlerdi. Tekke ve zaviyeler önceleri kültür merkezleri iken zamanla yozlaşarak bozulmuşlardır. Bu kurumlar toplumun dini duygularını sömürerek, yoksul ve hasta insanlara muska yazarak halkı aldatan yerler durumuna dönüşmüşlerdi. Ayrıca devlet içinde, din işlerinin yanında siyasi alanda da etkili duruma gelmişlerdi.

Buna göre tekke ve zaviyeler;

- I. Kuruluş amaçlarından uzaklaşmaları,
- II. Laik devlet anlayışına aykırı uygulamaları,
- III. Kişisel çıkarlara hizmet etmeleri,

gerekçelerinden hangilerini sonlandırmak için kaldırılmıştır?

A)I-II	B)I-II-III
C)II-III	D) I-III

4. Atatürk yurt gezilerinden Kastamonu gezisi sırasında halkın karşısına şapka ile çıktı. Daha sonra kısa sürede şapka halk tarafından benimsendi. 25 Kasım 1925 tarihinde de "Şapka Giyilmesi Hakkında Kanun" kabul edilerek fes ve kalpak giyilmesi yasaklandı. Kadınlar da ayrı bir kanun çıkarılmasına gerek kalmadan giydikleri peçeli kıyafetleri çıkararak çağdaş kıyafetler giymeye başladılar. 1934 yılında çıkarılan bir kanunla din adamlarının ibadet yerleri dışında dini kıyafet giymeleri yasaklandı.

Yukarıdaki açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Türk halkı modern bir görünüme kavuşmuştur.
- B) Kadın erkek herkes uygar toplumların giyim kuşamını benimsemiştir.
- C) Din adamları toplumda ayrıcalıklı bir konuma yükselmiştir.
- D) Giyim kuşamdaki düzensizlikler giderilmiştir.

Kazanım:8.4.5 Toplumsal alanda yapılan inkılâpları ve meydana gelen gelişmeleri kavrar.

10. Osmanlı Devletinde insanların kılık kıyafetinden onların hangi inanca sahip olduklarını anlamak mümkündü. Bir Müslüman ile bir gayrimüslim kıyafetlerinden ayırt edilebilirdi. Renk ayrımı da bulunmaktaydı. Örneğin gayrimüslimler yeşil, beyaz ve kırmızı gibi Müslümanların kullandığı renkleri kullanamazdı. Gayrimüslimler genelde koyu renk giyinirlerdi.

Osmanlı toplumundaki bu durumla ilgili;

- I. Milli bir kıyafet kültürü oluşmadığı,
- II. Toplumsal birlikteliğin olmadığı,
- III. Giyim kuşamda etkileşim yaşandığı,

sonuçlarından hangileri doğrudur?

- A) I-II-III
- B) I-II
- C) II-III
- D) I-III

11. –Tekke ve zaviyelerin kapatılması ile din sömürüsü engellenerek inanç özgürlüğü korunmuştur.

–Soyadı kanunu ile her ailenin bir soyadı alması sağlanmış, toplumda üstünlük ve ayrıcalık belirten unvanların kullanımı yasaklanmıştır.

–Takvim, saat ve ölçü birimlerinde yapılan düzenlemeler ile çağdaş devletlerle uyum sağlanmıştır.

Atatürk döneminde yaşanan gelişmeler sırasıyla hangi ilkeler ile ilişkilidir?

- A) Laiklik – Halkçılık – İnkılâpçılık
- B) Laiklik – İnkılâpçılık – Halkçılık
- C) Halkçılık – Laiklik – İnkılâpçılık
- D) İnkılâpçılık – Halkçılık- Laiklik

12. “Bugün bilimin, tekniğin bütün kapsamıyla uygarlığın alevi karşısında filan veya falan şeyhin yol göstermesiyle maddi ve manevi mutluluk arayacak kadar ilkel insanların Türkiye topluluğunda varlığını asla kabul etmiyorum. Efendiler ve ey millet iyi biliniz ki, Türkiye Cumhuriyeti şeyhler, dervişler, müritler, meczuplar memleketi olamaz...”

Atatürk'ün sözü doğrultusunda yapılan inkılâp hangisidir?

- A) Tevhidi Tedrisat Kanunu'nun kabulü
- B) Medreselerin kapatılması
- C) Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması
- D) Soyadı Kanunu'nun kabulü

13. 30 Kasım 1925'te TBMM tarafından çıkarılan bir kanunla;

- Tekke, zaviye ve türbeler kapatıldı.
- Şeyhlik, dervişlik, müritlik, çecelelik, babalık, emirlik, naiplik, büyücülük, falcılık gibi san ve sıfatlar yasaklandı.
- Tarikatları simgeleyen giysi ve törenler yasaklandı.

Bu bilgilere göre;

- I. Dini alandaki toplumsal ayrışma önlenmiş,
- II. Laik toplum yapısı için önemli bir adım atılmış,
- III. Ulusal egemenlik pekişmiş,
- IV. Milli birlik güçlenmiştir.

sonuçlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I-II-III
- B) II-III-IV
- C) I-II-IV
- D) I-II-III-IV

14.

- Osmanlı Devletinde fiili olarak Cuma günü ticarethane ve devlet daireleri çalışmıyordu. Bu durumun Batılı ülkelerle ticari ilişkilerde sorunlara sebep olması üzerine 1935 yılında hafta sonu tatili Pazar gününe alındı.
- Takvim alanında Batılı ülkelerle yaşanan ticari sıkıntıları gidermek için 26 Aralık 1925'te Miladi takvimin kullanılması kabul edildi.
- İktisadi açıdan Batılı ülkelerle bütünleşmenin sağlanabilmesi için kantar, batman, endaze, arşın gibi ölçü birimleri yerine metre ve kilogramın kullanılmasına karar verildi.

Buna göre yapılan inkılâplarla Batılı ülkelerle aşağıdaki alanların hangisinde yaşanan sorun çözüme kavuşturulmuştur?

- A) Sosyal
- B) Kültürel
- C) Hukuki
- D) Ekonomik

Kazanım:8.4.5 Toplumsal alanda yapılan inkılâpları ve meydana gelen gelişmeleri kavrar.

CEVAPLAR

1 A	13 C
2 D	14 D
3 B	15 A
4 C	16 D
5 B	17 B
6 D	
7 A	
8 D	
9 A	
10 B	
11 A	
12 C	

ÖNEMLİ HATIRLATMA:

UZAKTAN EĞİTİM FAALİYETLERİ
KAPSAMINDA EBA VEYA
WHATSAPP PLATFORMLARINDA
PAYLAŞIMA AÇIKTIR.

TİCARİ AMAÇLI KULLANILAMAZ.